

# ادبیات عمومی و محبوسه

هفته‌لق سیاسی ، ادبی ، علمی غزته‌در

جلد : ۲

سنه : ۲ ۲۸ ربیع الاول ۱۳۳۶ جمعه ایرتسی ۱۲ کانون ثانی ۱۹۱۸ نومرو ۱۹ — ۵۰

## ایران ادبیاتینک ادبیاتمه تأثیری

میرعالینک نام معظمه نسبت بهاهی دیار وطنده به اربع وعرفانک  
هامی منوری دولتآب و نجابتیهه عبدالحمید افندی ابره عبدالعزیز  
هانده حضرتینک خاکای عالیبرینه تقدیره شکرانه .

می . نه

معارضه‌یی پک زیاده سون برحجم [۱] اسلوب افاده‌می تدقیق و تنقید ایله شرفیاب ایدرکتی ،  
تقدیردن زیاده تعریضی تضمن ایدن برلسان ایله ، ایران اشعارینک نثرلرده تأثیر بارزینی مشاهده  
ایتدینکئی سویلش وحتی بم، بیام نه مناسبتله ، کندیسنه اولان بعض اعترافاتمی سند اتخاذ ایتشدی .  
بن بوادعادن - که حقیقت محضه اولسنی تمی ایدرم - فوق العاده ممنون و مفتخر اولدم . چونکه مختلف  
دره‌لردن ، کلیشی کوزل طویلاشمش میاه سرسریه بکزه‌تدیکم مدادبیانمه ، بو دوستم غایت اصیل  
برمنبع توجیه ایتک عنایتنده بولنیوردی . اوילה برمنبع که زلال عرفاتی شرق و غربک بیکگرجه  
طبایع مستعدهمی بیک سنه‌دن بری قانه قانه ویا قانه‌می قانه‌می اچمشلر وینه توکده‌ده‌ما مشلردر .

منشئ ماضینک ظلام اهامنده قالان اوبیوک ادبیاتک بوکیجه نه تاریخیچه‌سنی تنظیم ایده‌جکم ،  
نه تأثیر جهانشموانی ایضاح . اون اوچ یاشمدن بری او قودینغی آ کلامغه و آ کلا دینغی یازمغه چالیشیرم .  
اوتوز بش سنه‌لک حیات تبعلک افکارمده ترسب ایتدیردیکی قناعتلری برحسب حال صورتنده حصار  
فاضله‌یه بیلدیرمک ایتیورم . سوزلرده بومسامره ایچون کتابلردن طویلاشمش معلومات وامشاه دکل  
سنه‌لرک ادراک و حسیاتمه حقیقت اوله‌رق قبول ایتدیرمش اولدینغی شیلر کورونه‌جکدر .

ادبیات ایرانیه حقنده بجل ، فقط اساسلی معلومات استحصال ایتک ایستینلره بو وادیده جدی  
براستاد متبحر اولان حسین دانش بکک ( سرآمدان سخن ) یله ( تعلیم لسان فارسی ) عنوانی آلتندم  
اخیراً انتشار ایدن اثرلرینک قسم رابعی بالخاصه توصیه ایدرم . حسین دانش بک ایرانی بردودمان

نجیبك استانبولده يتشمش بر فرزند فضايلهادی وبواعبار ايله هرايكي ديار اسلامك پك قيمتلى وخيرلى اولاديدر. اثر اخيريني مكاتب سلطانيهك پروگرامى قادروسندن چيقاره رق داهل زياده توسيع ايله ايرانك مفصل بر تاريخ ادبياتى شكلنه افراغ ايتى پك زياده آرزو و تمنى اولور .

ادبياتمرك ايران ادبياتى، فقط ناقص و پريشان صورته، تقليد ايتكله باشلامش اولديغى هر كسه معلومدر. بوتقليد چيون و ناصل باشلادى؟.. بشقه بر مقتدا بوله مازى ايدك؟.. ايشته بوراده بوسؤالره جواب اوله بيله جك بر قاچ سوز سويلك ايترم :

هنوز تاريخاتكذيب ايديله مين بر ادعايه كورده، قرون اولاده شعر و حكمت، هندستاندن نشئت ايدهر ك بر چوق يرلرده آواره و بيقرار كشت و كذار ايتد كدن صكره، برى غربى، ديكرى شرقى اولق اوزره ايكي نقطه ده تمرکز ايتدى . مركز غربيسى يونان، مركز شرقيسى ايراندر . قرون اولانك بر قاچ عصرينى جزرومند مخاصات ايله بي حضور ايتمش اولان شوايكي قوم آراسنده تساوى معرفت اولماسه يدى، آره صيره نه كتيبه يونان، ايرانك قلبكاهنه صوقولور، نه لشكر ايران آتتهك پيرامنى صارار و صارصاردى . هرايكي مدنيتك كنديلرينه مخصوص اولان دينلرينى رفع ايله تفرعات و ظواهرجه فرقلي، فقط اساسده متحد بر دين اوزرنده توحيد ويا تاليف اعتقاد ايدن حضرت موسادر . يونان، عرفاتى خريستيانلغه يادكار ايتدى، ايرانك مأثرينه ده مسلمانلر وارث اولدير .

ايرانك آثار و منقولات قديمه سندن تاريخه پك آزشى انتقال ايتشدرد . بوكا سبب، اوفياض، فقط بد بخت كشوره زمان زمان واقع اولان تعرضلرك خشونت كونا كوني اولدى . ايران قديمك بيوك بر مدينتى بولنديغى محققدر . زردشت كى بر شارع حكيم، يوكسك بر مدينته مالك بر قومدن ظهور ايدم بيلير . ساسانيلر، ايرانيلرك مالكانه موجوديتنى عربله دور ايتد كبرى زمان، طاق كبرى عظمتنه آيدات اشعاركده بو مخلفات مياننده بولمى ايجاب ايدردى .

از نقش و نگار دروديوار شكسته

آثار بيداست صناديد عجمرا .

بويه اولماسه يدى فردوسى طوسى، فرس جديدك ايلك اثر حياتى (شهنامه) كى هم كيه، هم كيفيه خصوصيه كيفيه - بيوك برداستان محتشم طرزنده كوستره مزردى . شهنامه كوستريور و اثبات ايدىوركه ايرانده قبل الاسلام بيوك بر ادبيات وارمش .

عربلر ايرانه ايكي قوتله استيلا ايتديلر : قليج و قرآن . قليجه شوكت ساسانيان، قرآن ايله ده ادبيات ايران يتلدى . ذاتاً عمر ادبى حيات سياسيه ايله همدوامدر . بريكنك انقطاعيله اوتته كى ده منقطع اولور . وياخود انكشافنه ايله برضعف و بطائت طريان ايدركه استقلال سياسيسنه صاحب برلسانه سنه لك آتديردىغى خطوات ترقينى بعضاً عصرلرك مساعيسى تحريك ايدم مز . بونكه برابر ايرانك شجره عرفاننده نصل بر نسغ حيات محتى ايتمش كه اوچ عصر اضمحلاك تف و تابى اوني قوروده مادي . فردوسينك اوتوز سنه لك مساعيسى عجم روحنده بعث بعد الموتك حصوله كفائت ايتشدرد . بوني شاعر بي نظير شو بيتيله نه كوزل افاده ايدىورك :

بى رنج بردم درين سال بى ،

عجم زنده كردم بدین پارسی .

فردوسینک ( زنده کردم ) دیمسندن ده آکلاشیایور که ایرانک مرده ویا خوابیده ادبیاتی وارایش .

عربلر ایرانی ضبط ایتدکلی زمان ، قرآن عظیم الشانیدن بشفه برظاقت متاع اشعارده مالک ایدیلر . وبونلرله یك زیاده افتخار ایدرلردی . فقط كرك كلام قدیم ، كرك اشعار حدیثه عجمك روح اصلیبی تمامیه تسخیر ایده مدی . تسخیر ایتك شویله طورسون ، طوپراغك فاتح ومالکی ، اخلاق وعواندك مغلوب ومملوکی اولیوردی . اكا سره ایرانك دبدبهلری ، خلفای عباسیه عیناً انتقال ایتشدی . آرتق دجله نهرینك طالغهلری ، ملوك ایرانك مداین بلده سنده کی سیرایلریدن عکس ایدن های وهوی اذواق ، عباسیلرک اوچ ، درت ساعت قدر داها شالده وجوده کتیردکلی بغداد شهرذی احتشامندن طوبلایه رق ، بحر عمانه و عمان زمانه دوکیوردی .

شعراي جاهلیه وامویهك حماسیاتی مقامنه آفندکار ، طرب افزا ، خیاللرله مشحون ومنزین ، شهوتناك ، رقصان ومرقص برشعر قائم اولمشدی . غالب اولان عرب ، مغلوبك کویکسی کندی دیزینك وبوغازی قلیچنك آلتنده چیرپینرکن بیله ، عجمك اسیر مأثری اولیوردی . وبونك بویله اولدیغندن - زواللی نشوء غالییت !... - اوبی خبردی .

[ مابعدی وار ]

سلیمانه نظیف

## تورکک منشانه وار

ملورای نهرده تورک قرالیچهسی ( تومیریس ) ایله کیخسروک محاربهسی

( هُردودوت ) طرفندن حکایه اولونان بوقعه تاریخیه ( سکیتر ) ک [ ۱ ] صفوت قلب، متانت و اخلاقی لایقیه اراهه ایتدیکندن ممکن مرتبه تمامیه وعینیه درجی مقتضی کوردک . شویله که : « کیخسرو آتوریلری تحت انقیاده آلدقندن صوکره (ماساچه تلی) ی [ ۲ ] دخی دائره تحکمنه ادخال ایتك ایسته دی . کثرت وجنکاورلکریله مشهور اولان بوقوم بحر خزرك شرقده و ( آراقس ) [ ۳ ] نهرینك اوتبه طرفنده ساکندرلر . مذکور ده کیزك شرقنده جسم براووم واردر که کوز ایله نهایتی کوریله منر . کیخسرو بوسحراده ساکن اولان (ماساچه تلی) ایله خرب ایتکی تصمیم ایله دی . » [ ماده ۲۰۴ ]

« اوهنگامده ماساچه تلی حکمداری زوجی وفات ایتش اولان ( تومیریس ) [ ۴ ] نامنده برقادین

[ ۱ ] بالاده ایضاح اولندیغی اوزره قدیم یونانیلر ( تورک ) ویا ( تورانی ) کلهسی کی ( طاغلی ) دیمک اولان ( چیغیل ) ، ( چیغیت ) ویا ( چیغاتای ) کلهسی ( سکیت ) طرزنده تلفظ واستعمال ایله مشلردر .

[ ۲ ] زبرده کوریله جکی اوزره ( جه تلی ) .

[ ۳ ] بونهردن مراد ( اوکسوس ) یعنی چیچون نهریدر .

[ ۴ ] بویکله ناک نهایتنده کی ( ایس ) لفظ یونانیسی حذف اولندقد، باقی قالان ( تومیر ) کلهسی

( تهمیر ) ، ( دهمیر ) ، ( تیمور ) ویا ( تومور ) دیمکدر .